

№63 Жалпы білім беретін орта мектеп лицейі

Тәрбие сағаты

Тақырыбы: «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес»

Откізген: Жетпісбаева А.Ж.

Жемқорлық

2018-2019 жыл

Сабактың тақырыбы: «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес»

Тәрбие сағатының мақсаты:

Мақсаты:

- 1.“Сыбайлас-жемқорлық” деген ұғымды түсіндіріп, пайда болу жағдайлары жайлы түсінік қалыптастыру.
- 2.Әз көзқарастарын білдіріп, дуниетанымдарын кеңейту.
3. Әз мемлекетіне жауапкершілікпен қарау және әділдікке тәрбиелеу.

Сабактың барысы:

1.Ұйымдастыру кезеңі:

- Сыбайлас-жемқорлық деген не?
- (окушылардың пікірлері тыңдалады)

Баяндамашы: Сыбайлас-жемқорлық деген не?

“Сыбайлас-жемқорлық” деген “парага сатып алу”, “пара” ретінде, “corruptio” деген латын сөзін алғып, анықтауға мүмкіндік береді. Рим құқығында сондай-ақ “cortumpire” түсінік болған, ол жалпы сөзben айтқанда “сындыру, бұлдіру, бұзу, зақымдау, жалғандау, парага сатып алу” деген түсінік берген де, құқыққа қарсы іс-әрекетті білдірген. Орыс тілінің түсіндірме сөздігі сыбайлас-жемқорлықты пары беріп сатып алу, лауазымды адамдардың, саяси қайраткерлердің сатқындығы ретінде сипаттайтын.

ҚР “Сыбайлас-жемқорлықпен күрес туралы” Заңы сыбайлас-жемқорлыққа келесідей анықтама береді. Ол: “...мемлекеттік міндеттерді орындастырын адамдар, сондай-ақ соларға теңелген адамдар, өздерінің лауазымды құзыреттерін және онymen байланысты мүмкіншілікті немесе өз құзыреттерін басқаша пайдаланып мүліктік пайда алу үшін заңмен қарастырылмаған мүліктік жайлышты және артықшылықты қабылдау, сондай-ақ жеке және заңды тұлғалармен аталмыш жайлышты және артықшылықты оларға заңсыз беруге осы адамдарды парамен сатып алу”.

2001 жылы Мексикада БҮҰ - ның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы конвенциясына қол қоюға арналған. Дүниежүзілік конференция ашылды БҮҰ. 2003 ж 9 желтоқсан күнін халық - қыбайлас жемқорлыққа қарсы күн деп жариялады.

1 - окушы

Жамандыққа тосқауылды қояйық,
Пара алғанның жолы жабық қой анық,
«Қазақстан - 2050»- айқын жол,
Күресейік, жемқорлықты жояйық.

2- окушы

Әр ата - ана өнеге берсін балага,
Тәрбиесіз шоқ жүлдіздың жанама,
Адалдыққа, даналыққа үйретсең,
Жолдан таймас ар болған соң санада.

3 - окушы

Пара алғандар темір тордан әрі асар,
Алса да оны мойында май санасар,
Беделі кетіп, қайыры қашып ортадан,
Мәнді өмірі енді қайтіп жарасар.

4 - окушы

Қазақ елі байтақ болсын десеніз,
Жемқорлықтың жолын бірге кесеміз,
Сонда ғана жер гүлденер, ел байып,
Сонда ғана шарықтаймыз, өсеміз.

5 - окушы

Егеменді өсер елде тұрам Мен,
Білдіремін сезімімді жыр - әнмен.
Жолыменен Елбасының жүрейік,
«Жемқорлыққа жол жок»- деген ұранмен.

Топтық жұмыс: «Егер мен болашақта Қазақстан Республикасының президенті болсам, сыйбайлас жемқорлықпен қалай құресер едім?»

(Әр топ постерге өз ой-пікірлерін жазып, қорғайды)

Сахналық көрініс (Әр топтан екі окушы шығып, берілген мәтінге байланысты өз іс-әрекеттерін көрсетеді)

Сыйбайлас-жемқорлықты қалай жоюға болады?

- 1.Пара бермеу және алмау.
- 2.Максаты нәтижелерге жету үшін, өз мүмкіншілігінмен жетуге тырыс.
- 3.Парақорлықты көрсөніз жергілікті органдарға және акпарат көздеріне хабар беріңіздер.

Адамгершілік, әділеттілік туралы мақал-мәтелдер .

- 1.Адамгершілік болмай,
Әділдік болмас.
- 2.Адамның ұяты бетінде,
Адамгершілігі ниетінде.
- 3.Адамгершілікке ариалған үш сауап бар: Шөлге құдық қазған бір сауап,
Өзенге көпір салған бір сауап,
Жолға ағаш еккен бір сауап.
- 4.Адалдық — ардың ісі.

5.ШЫНДЫҚ ЖОҚ ЖЕРДЕ СҮМДЫҚ КӨП.

- 6.Адамның әдемілігі шыншылдығында.

7.Ақиҳат сөзде алалық жоқ.

8.Әділ айтқан жеңер.

9.Әділдікке жығылмайтын адам жоқ.

10.Әкімің әділ болмаса жұрт бұзылады,

Саудаң әділ болмаса нарық бұзылады.

Мемлекеттік құрылымдардың қандай әрекеттері жемқорлыққа жатады? Басқа мемлекеттік органдар, мекемелердің жұмысына заңсыз жолмен араласу;

Жемқорлық туралы

Түсінік

Жемқорлық (лат. corruptio -
сатып алу) – мемлекеттік
басқару құрылымдарындағы
лауазымды қызметкерлердің
өздеріне тапсырылған қызмет
мүмкіндіктегін жеке
бастарының пайдасы мен
мұддесі үшін пайдалану
максатында жасаған қоғамға
кауліті қылмыстық іс-
әрекеттері.

жемқорлық

Жемқорлық індет, жою міндет

№63 жалпы білім беретін орта мектеп-лицейі

Тәрбие сағатының тақырыбы:

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсымыз!»

Өткізген: A.H. Жұмадулова

Класы: I «Ә»

Ақтөбе, 2018 жыл

Сабактың тақырыбы: «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес»

Күні. 04.12.18ж

Тәрбие сағатының мақсаты:

Мақсаты:

1.“Сыбайлас-жемқорлық” деген ұғымды түсіндіріп, пайда болу жағдайлары жайлы түсінік қалыптастыру.

2.Өз көзқарастарын білдіріп, дүниетанымдарын кеңейту.

3. Өз мемлекетіне жауапкершілікпен қарау және әділдікке тәрбиелеу.

Сабактың барысы:

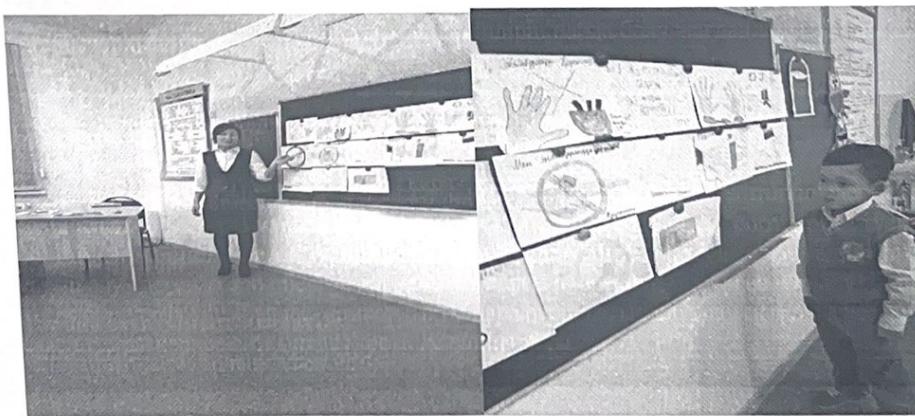
1.Ұйымдастыру кезеңі:

-Сыбайлас-жемқорлық деген не?

(окушылардың пікірлері тындалады)

Баяндамашы: Сыбайлас-жемқорлық деген не?

“Сыбайлас-жемқорлық” деген “парага сатып алу”, “пара” ретінде, “corruptio” деген латын сөзін алғып, анықтауга мүмкіндік береді. Рим құқығында сондай-ақ “corrumpire” түсінік болған, ол жалпы сөзбен айтқанда “сындыру, бұлдиру, бұзу, зақымдау, жалғандау, парага сатып алу” деген түсінік берген де, құқыққа қарсы іс-әрекетті білдірген. Орыс тілінің түсіндірме сөздігі сыбайлас-жемқорлықты пара беріп сатып алу, лауазымды адамдардың, саяси қайраткерлер сатқындығы ретінде сипаттайты.

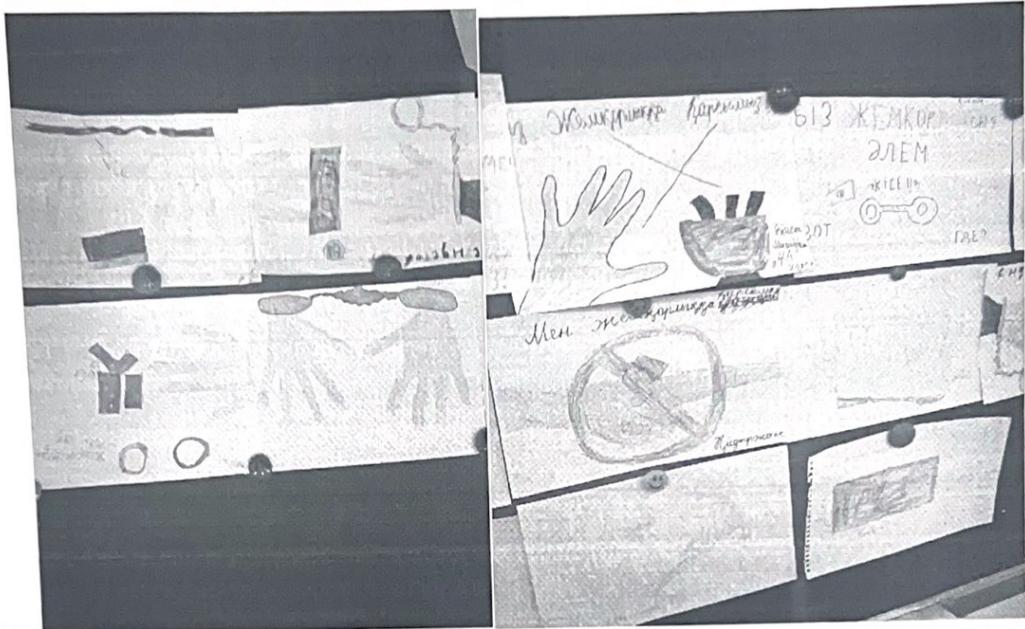

ҚР “Сыбайлас-жемқорлықпен күрес туралы” Заңы сыбайлас-жемқорлыққа келесідей анықтама береді. Ол: “...мемлекеттік міндеттерді орындайтын адамдар, сондай-ақ соларға теңелген адамдар, өздерінің лауазымды құзыреттерін және онымен байланысты мүмкіншілікті немесе өз құзыреттерін басқаша пайдаланып мүліктік пайда алу үшін заңмен қарастырылмаган мүліктік жайлышты және артықшылықты қабылдау, сондай-ақ

жеке және заңды тұлғалармен аталмыш жайлылықты және артықшылықты оларға заңсыз беруге осы адамдарды парамен сатып алу”.

2001 жылы Мексикада БҮҮ - ның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы конвенциясына қол қоюға арналған. Дүниежүзілік конференция ашылды

БҮҮ. 2003 ж 9 желтоқсан күнін халық - қызыбайлас жемқорлыққа қарсы құн деп жариялады.

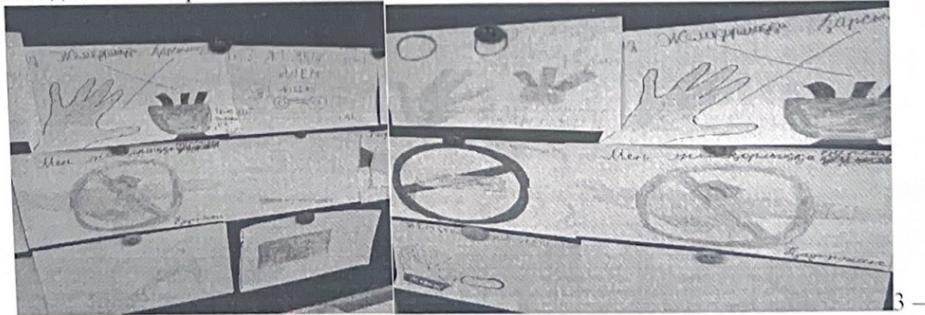
1 - оқушы

Жамандыққа тосқауылды қояйық,
Пара алғанның жолы жабық кой анық,
«Қазақстан - 2050»- айқын жол,
Күресейік, жемқорлықты жояйық.

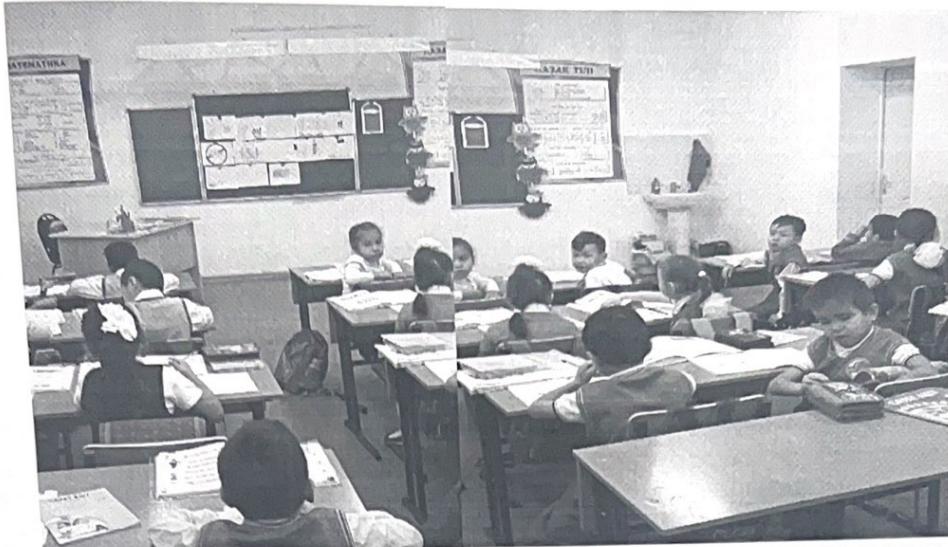
2- оқушы

Әр ата - ана онеге берсін балага,
Тәрбиесіз шоқ жүлдіздың жанама,
Адалдыққа, даналыққа үйретсөн,

Жолдан таймас ар болған соң санада.

Пара алғандар темір тордан әрі асар,
Алса да оны мойындағай санасар,
Беделі кетіп, қайыры қашып ортадан,
Мәнді өмірі енді қайтіп жарасар

4 - окушы

Қазақ елі байтақ болсын десеніз,
Жемқорлықтың жолын бірге кесеміз,
Сонда ғана жер гүлденер, ел байып,
Сонда ғана шарықтаймыз, өсеміз.

5 - окушы

Егеменді өсер елде тұрам Мен,
Білдіремін сезімімді жыр - әнмен.
Жолыменен Елбасының жүрейік,
«Жемқорлыққа жол жоқ»- деген ұранмен.

Топтық жұмыс: «Егер мен болашақта Қазақстан Республикасының президенті болсам, сыйайлас жемқорлықпен қалай күресер едім?»

(Әр топ постерге өз ой-пікірлерін жазып, қоргайды)

Сахналық корініс (Әр топтан екі окушы шығып, берілген мәтінге байланысты өз іс-әрекеттерін көрсетеді)

Сыбайлас-жемқорлықты қалай жоюға болады?

- 1.Пара бермеу және алмау.
- 2.Мақсаты нәтижелерге жету үшін,оз мүмкіншілігімен жетуге тырыс.
- 3.Парақорлықты көрсөніз жергілікті органдарға және ақпарат көздеріне хабар беріңіздер.

Адамгершілік, әділесттілік туралы мақал-мәтедер .

Казақстанның отбасы күніне арналған
«XXI ғасырдағы қазақстандық ата-ана: оз балаңа үлгі бол».
1-11 сынып оқушыларының ата-аналарына психология-педагогикалық комек
Республикалық ата-аналар конференциясынан корініс

№63 ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ОРТА МЕКТЕП-ЛИЦЕЙІ

Сыбайлас жемқорлыққа- жол жок!

Жемқорлық

Откізген: Г.Калиева

2018-2019 оқу жылы

Мақсаты:

- “Сыбайлас-жемқорлық” деген ұғымды түсіндіріп, пайда болу жағдайлары жайлы түсінік қалыптастыру.
2. Өз көзқарастарын білдіріп, дүниетанымдарын кеңейту. Өз ойларын еркін жеткізе білу қабілеттерін дамыту
  3. Өз мемлекетіне жауапкершілікпен қарау және әділдікке тәрбиелеу. Патриоттық тәрбие қалыптасады
- Кориекілігі:** слайдтар,

“Сыбайлас-жемқорлық” деген түсінік мағынасына этимологиялық қару мұны “парага сатып алу”, “пара” ретінде, “corruptio” деген латын сөзін алғып, анықтауга мүмкіндік береді. Рим құқығында сондай-ақ “corrumpire” түсінік болған, ол жалпы сөзben айтқанда “сындыру, бұлдіру, бұзу, закымдау, жалғандау, парага сатып алу” деген түсінік берген де, құқыққа карсы іс-әрекетті білдірген.

Сыбайлас жемқорлық – мемлекеттік құрылымдардың экономика аясында қылмыстық құрылымдармен біте қайнасуы, сондай-ақ мемлекеттегі лауазымды адамдардың, қоғамдық және саяси қайраткерлердің сатылғыштығы, паракорлығы. Өзінің қызметтік мәртебесі мен өкілеттіктерін жеке, топтық және өзге де бейқызметтік мүдделер үшін пайдалану жолымен жеке иғіліктерді алу әрекетінен көрініс табады. ҚР Қылмыстық кодексінің өкілеттіктерді теріс пайдалану (228-бап), коммерциялық сатып алу (231-бап), қызмет өкілеттігін теріс пайдалану (307-бап), билікті немесе қызметтік өкілеттік асыра пайдалану (308-бап), пара алу (311-бап), қылмыстық жалғандық жасау (314-бап) туралы лауазымдық қылмыс нормалары ең алдымен сыбайлас жемқорлыққа карсы күрес нормалары болып табылады. Қазақстандасондай-ақ сыбайлас жемқорлық үшін қылмыстық, тәртіптік, әкімшілік жауапкершілікті реттейтін арнайы нормативтік-құқықтық актілер де қабылданды. Оларға “Мемлекеттік қызмет туралы” (1995) және “Сыбайлас жемқорлыққа карсы күрес туралы” (1998) ҚР заңдары жатады. Сонымен қатар осы саладағы ынтымақтастық туралы халықаралық актілер де бар.

Оқушылар үш топқа болінеді.

I кезең «Себебі»... Оқушылар үш минут көлемінде сыбайлас жемқорлықтың себептерін жазады. Әр себепке 1 ұпай. Мысалы; шарасыздық, төменгі жалақы, әдет, табысқа оңай қол жеткізу, жұмыссыздық, т.б.

II кезең «Ребус»... Бұл болімде оқушылар ребустағы сөздерді шешіп мағынасын ашады.

1топ. Арап. Пара-ақшалай немесе заттай берілетін сыйакы түрі

2топ-Екроылқмж. Жемқорлық-мемлекеттік қызмет аясында жүрген шенеуліктердің сатылуы, экономика саласының қылмыстық іспен байланысы.

3топ-Уалсабоп Бопсалау-өз пайдасты үшін басқа бір адамдардың құпиясын пайдалану.

III кезең «Жағдаяттар»

1топ- Мас күйінде көлік айдаган жүргізушіге жол ережесін бұзғаны үшін айыппұл төлетудің орнына жол полициясы пара алып, оны босатып жіберді.

2топ- Пациенттерге тегін медициналық дәрі тарататын мемлекеттік қызметкер, дәрілердің жартысын пайдастын өсіру үшін жеке дәріханаларға сатып жіберді.

3топ- Бас дәрігер екіңшты оймен пациентке жедел ота керек екенін, бірақ оны жалпы ширеклен күтсе көп уакыт кететінін айтты.

IV кезең «Сыбайлас жемқорлыққа жол жоқ!»...

5 минут көлемінде әр топ осы тақырыпта постер корғау.

Корытынды. Үпайларды санап жеңіске жеткен топты анықтау. «Мемлекет пен қоғам жемқорлыққа карсы күресетін бір күш болуға тиіс. Жемқорлық – жай құқық бұзушылық емес. Ол мемлекеттің тиімділігіне деген сенимді септінетеді және ұлттық қауіпсіздікке төнген тікелей қатер болып саналады. Біз түпкі мақсатымыз – жемқорлықты құбылыс ретіндеге жою үшін жемқорлыққа карсы заңнамаларды жетілдіру арқылы жемқорлықпен күресті қатты күшетуіміз керек» Елбасы Н.Ә.Назарбаев. Осы сөзben тәрбие сағатымызды аяқтаймыз

